

Gondolatok az organikus gazdaságról

1. A modern közgazdaságtan és a pénzhit problémái

Nehéz feladatra vállalkozik az ember, ha társadalmi és gazdasági kérdésekről beszél, különösen akkor, ha ezeket organikus szempontok alapján igyekszik megtenni. Ugyanis a XXI. század kóros és káros jelenségei mögött olyan jól meghatározható és jól felismerhető téves gondolatok és ideológiák vannak, melyek ma alapjaiban határozzák meg a gazdaság működését. Ezek a múlt században keletkezett gazdasági és pénzügyi elméletek az idő múlásával és sikertelenségük egyre nyilvánvalóbbá válásával szépen lassan dogmákká alakultak át és ma alapvetően ezek meghatározzák gazdasági és pénzügyi életünk gyenge teljesítményét és probléma megoldó képességének hiányát is. Amikor pedig az ember dogmákkal szemben igyekszik egy kis fényt gyűjtani, akkor mindig nehéz helyzetben van. Többek között azért is, mert a szakma által megszokott, elfogadott és örökéletűnek tekintett tételekkel szemben kell új fogalmakat és új szemlélet módot behoznia, és azokat kell valahogy elfogadtatnia. Egy új szemlélet nélkül ugyanis a jelenlegi gondolkodás által létrehozott betegségek és problémák nem gyógyíthatóak meg.

Egy új gondolkodás és megközelítés hiányában csak a tünetek kezelgetése folyik tovább, ahogyan azt napjainkban is látjuk. A sok rossz példa közül elég csak találmányra kiragadni egyet, hogy lássuk, mennyire nem megy a valódi megújulás, mennyire nem képesek a magukat alternatívoknak tekintő szakemberek sem valódi megoldást ajánlani. A BUSINESS EUROPE, az Európai Munkaadói Konföderáció, készített egy anyagot, aminek a címe: „Előre a Növekedésért” és ebben a több mint 30 oldalas anyagban, ez a szervezet és az általa képviselt több mint 20 millió kis-, közép- és nagyvállalat egy menetrendet javasol az Európai Unió számára a 2010-2014 közötti időszakra. Aki veszi a fáradságot és elolvassa ezt az anyagot, azonnal látja (már a címeből is!), hogy mennyire nem képesek újat gondolni és ajánlani szakembereink, hogy dogmaik továbbra is a fogságukban tartják őket és gondolataikat egyaránt.

Miért ilyen nehéz ez a gondolati váltás és miért nem vagyunk képesek valóban új szemléletmódot hozni a gazdaság és természetesen a társadalom területén? Ezt egy egyszerű példával szemléltetném. Képzeld el a kedves olvasó, hogy valahol létezik egy olyan orvosi

egyetemen, ahol a hallgatókat olyan tanárok tanítják, akik még soha nem láttak egészséges embert, sőt amikor boncolás során egy hullát felboncolnak, akkor is csak rákos és egyéb elváltozásoktól torz szerveket és belső világot látnak. Viszont ezek az oktatók, akik ezen a torz emberképen nőttek fel, azt magyarázzák hallgatóiknak, hogy az, amit látnak egy egészséges ember, a torz szervek egy egészséges ember szervei és persze igyekeznek elfogadható magyarázatokat is kitalálni arról, hogy miként is működik egy ilyen – valójában halálos beteg – ember. Ami persze lehetetlen feladat, ill. csak megkérdőjelezhetetlen dogmákkal lehetséges. Miközben azok a hallgatók, akik ezen a képzeletbeli egyetemen tanulnak, azt hiszik, hogy most a gyógyítást tanulják meg és az egészséges ember működését ismerik meg, valójában félre lettek vezetve, mert ezzel a tudással gyógyítani lehetetlen.

Viszont amíg az orvosokkal kapcsolatosan ez egy kitalált példa volt, addig szomorúan azt kell mondanom, hogy közgazdászaink ma pontosan ilyen helyzetben vannak. Az egyetemeken egy beteg gazdaságot és egy beteg pénzügyi rendszert mutatnak be nekik úgy, mintha az egészséges lenne, az elődök által megfogalmazott dogmákat ismételtetik a végtelenségig, nem véve figyelembe, hogy éppen ezek tették ilyen beteggé a rendszert, és hogy az élet már százszor igazolta, hogy ezzel a tudással sem gyógyítani, sem pedig egészségesen működtetni egy ilyen élő rendszert nem lehet.

A fiatal közgazdász generáció által megtanult fogalmak és törvényszerűségek ugyanis mind tévedésekre és egy-egy materialista gondolkodó hibás mechanisztikus elképzelésére épülnek, ráadásul ezek egy végzetesen beteg gazdaságot és pénzügyi rendszert úgy látnak velük, mintha az egészséges lenne. Egy ilyen módon tanult orvosnak aztán hiába igyekszünk magyarázni azt, hogy minden, amit csinál, minden kúra, amit javasol csak a beteg állapotának további romlásához vezet. Ennek a hibás gondolkodásnak a hatása alatt születnek a fenn említetthez hasonló gazdasági tanulmányok és stratégiák.

Miközben persze nem elhanyagolható az a másik, ugyancsak a változások ellen ható tény sem, hogy ebből a beteg működésből számos társunk komoly hasznot húz, és nem csak vagyonát, hanem gazdasági és pénzügyi hatalmát is ennek a beteg helyzetnek köszönheti és csak ennek a fenntartásával tudja fenntartani, ill. növelni.

2. Szabadság – egyenlőség – testvériség

Fent vázolt helyzetnek aztán az a következménye, hogy ma a XXI. század első éveiben egy beteg társadalomban, és ráadásul egy halálosan beteg gazdasággal a nyakunkon küzdünk az életben maradásért. Ezért ma már nem elegendő önmagában a gazdasági kérdésekkel foglalkozni, hanem az egész emberi társadalomnak és annak minden szférájának egyidejű gyógyítására van szükség. Ebben az írásban csak a gazdasági élet kérdéseivel kívánok foglalkozni, de úgy gondolom, nem lehet egyszerűen átugrani ezt a kérdést, mert a témával szoros kapcsolatban van. Ugyanakkor remélem, hogy mindenki számára teljesen egyértelmű, hogy a társadalmi formákra is éppen úgy igaz az, hogy csak egy valódi organikus szemlélet alapján létrehozott és kidolgozott új elmélettel és az ennek alapján álló szemléletmóddal leszünk képesek a jövőben egészséges szociális formákat kialakítani.

Eddig munkáim alapján mélységesen meg vagyok győződve arról, hogy a jövőben csak egy olyan társadalmi forma lesz képes arra, hogy az emberiség, a természet és a kozmosz egészséges együttélését biztosítsa, mely megfelel a társadalom organikus ősképeinek. Ez pedig a következő három alapelv egyidejű megvalósítását kívánja:

- *szabad szellemi élet,*
- *egyenlőségen alapuló jogi és közösségi élet,*
- *és testvériségen alapuló gazdasági tevékenység.*

Ez egy olyan hármastagozódású szociális forma ősképe, amely mint a társadalmi berendezkedés lehetséges alternatívája viszonylag új, annak ellenére, hogy a hozzá tartozó minőségeket már 1789 óta ismerjük. Ugyanis a francia forradalom idején hangzott fel először a hármastagú jelszó: „*szabadság, egyenlőség, testvériség*”, ez pedig egy olyan organikus őskép megfogalmazása, ami az egészséges – és így három részből álló – társadalmi berendezkedéstől megkívánt minőségeket tartalmazza. Sajnos a múlt század elejének néhány sikertelen próbálkozásától eltekintve, a mai napig nem tudjuk, hogy hogyan kell ezt a három minőséget megfelelő módon úgy összekötni az emberrel és az emberi közösségekkel, hogy abból valóban egészséges szociális formák alakulhassanak ki.

Pedig ha jól végiggondoljuk, akkor szinte magától adódik, hogy a szabadság minőségéből kell az ember és közösségei szellemi életének táplálkoznia, és olyannak kell lennie, hogy mindenki, aki részt vesz

benne, az szabadnak érezze magát és szabadon gondolkodhasson. Ez persze azt is jelenti, hogy mindenhol ahol az emberek a saját egyéni képességüket akarják más emberek javára termékenyíteni, ott a gondolkodás és az ellenvélemények korlátozása és hatalom minden módja és formája a képességek kibontakoztatását fogja rontani és ezáltal a szellemi élet gyengüléséhez fog vezetni.

Hasonlóképpen egyértelműen adódik, hogy az egyenlőség minőségéből kell az embereknek az egymás iránti jogok és kötelességek szabályozását megoldani. Ez azt jelenti, hogy egy emberi közösségben a jogokban, a kötelességekben és az információhoz való jogban is mindenki egyenlő. Miután így a jogi szférában minden ember egyenlő, ezért minden olyan törekvés, amellyel a hatalomból fakadó egyenlőtlenséget, diszkriminációt vagy előjogokat valósítanak meg, vagy akarnak bevezetni, az károsítja a szociális szféra fejlődését.

Végül a testvériség minőségéből kell a gazdasági szférát berendezni, ami azt jelenti, hogy a gazdaságban megtermelt áruknak és szolgáltatásoknak a másik ember valódi és reális igényeit kell kielégíteniük. Ez a minőség, amit akkor testvériségnek neveztek, más szavakkal megfogalmazva azt jelenti, hogy nem származhat hasznom olyan dolgokból, amiből másnak kára származik. Egyébként annak a kérdésnek vagy problémának, amit a gazdasági szféra megold, mindig a másik emberrel, az ő igényeivel kell kapcsolatosnak lennie. Minden olyan esetben, amikor a gazdaságban a többi ember iránti érdeklődés helyébe a saját haszon lesése lép, a gazdasági szféra egészségét károsítjuk meg.

Ez pedig egy olyan társadalom képét mutatja, amelynek nincs uralkodó központja, ahol nincs jelen egy koordináló állam, és természetesen nincs egy felülre helyezett uralkodó, szellemi elit sem. Ebben egy olyan társadalomról van szó, amelyben három, relatív autonóm működési terület kölcsönösen egymással együttműködve tartja fenn az egyensúlyt:

- *egy önmagát fenntartó és irányító szellemi élet*, amely mindenhol, ahol az emberek azért dolgoznak együtt, hogy szellemi képességeiket a társadalom és a többi ember számára gyümölcsöztessék, és amelynek meg kell teremtenie a körülményeket ahhoz, hogy ezeket a képességeket a lehető legproduktívabban kibontakoztathassák;
- *egy önmagát fenntartó és irányító, de minden szavazóképes polgár által elfogadott jogélet*, ami mindenütt megjelenik, ahol az emberek egymással megbeszéléseket, megállapodásokat,

játékszabályokat, vagy törvényeket alkotnak, illetőleg szegnek meg, legyen szó akár az együttes szellemi munka megszervezéséről, a társadalmi együttélés formáiról vagy a gazdasági élet működésének szabályozásáról,

- *egy önmagát fenntartó és irányító gazdasági élet*, aminek csak a gyártással, az áruforgalommal és az értékesítéssel van dolga, és a feladata abból áll, hogy kielégítse az emberek igényeit;

Ennek az új szociális formának viszont van még néhány figyelemre méltó tulajdonsága. Egyfelől olyan egyszerű, hogy minden ember könnyen, nehézségek nélkül meg tudja érteni, másfelől az embereknek teljesen szabad kezet enged. Az a kép, amit most röviden felrajzoltam róla, teljesen összhangban van a tudatossá és szabaddá váló emberrel és annak törekvéseivel. Mint az ősképek általában, ez sem rögzít semmiféle normatívákat, nem ad programokat, vagy mindenhol használható struktúrákat és nem sorolja fel a tennivalókat. Mindössze annyit hoz a mai emberek tudomására, hogy egy egészségesen működő társadalmi formának milyen követelményei vannak és a XXI. században már nem lehet akárhogyan cselekedni. Ma minden tettünknek jól meghatározható és mindenki által megismerhető következménye van.

Egyszerűbben fogalmazva: a régi gondolkodás szerinti hierarchikus hatalmi modell helyébe, mely a hatalomban lévő személyek egyéni hatalmi élményére épült, egy olyan új tudatosság fog a közeli jövőben az emberekben kialakulni, amelyből kibontakozó társadalmi és szociális formák az önszervező és szabad közösségek önkéntes társulására és az emberek szabadságélményére épülnek. Hogy ezekből az önmagát fenntartó és irányító gazdasági élet hogyan tud működni és megjelenni a világban, azt a következőkben az organikus szemlélet alapján fogom bemutatni.

3. A modern közgazdaságtan tévedései, dogmái

Azok a tévedések, melyek mind az elméletekben, mind pedig a gyakorlatban ehhez a beteg és hibás működéshez vezettek, egy téves szemléletre vezethetők vissza. Ugyanis az összes tévedés alapja az, hogy az emberek többsége és így a tudományos kutatók is mechanisztikusan tekintik nem csak a világot, hanem az abban zajló társadalmi és gazdasági folyamatokat is. Így aztán az élő szervezet folyamatait mechanizmusokként akarják megérteni, elméleteiket logikai úton és a külsőleg megfigyelhető jelenségek alapján készítik el. Ez természetesen nem működhet, mert nincs összhangban a valósággal.

Egy **élő rendszert, egy élő organizmust nem lehet mechanisztikus alapokon sem megérteni**, sem pedig magyarázni. Ezért aztán ideológiákat gyártanak és az ezekből kialakított pénzügyi- és gazdasági mechanizmusokat akarják ráhúzni a valóságra. A valóságtól várják el, hogy úgy működjön, ahogyan ők gondolkodnak és nem a valóságot kívánják megismerni. Ezt követően pedig még csodálkoznak, hogy a valóság nem akar ezeknek megfelelően működni, ill. a valóságra kényszerített elmélet hibás és károkat okozó működéshez vezet. Most röviden áttekintem a legnagyobb tévedéseket, melyek meghatározzák a mai gondolkodást.

Az egyik legnagyobb tévedés a pénzzel és a gazdasági folyamatokkal kapcsolatban az az elképzelés, hogy az ember munkáját meg lehet fizetni, hogy **a munkaerő egy megvehető áru**. Ebből fakad ugyanis az az általánosan elterjedt vélekedés, hogy vállalkozások pénzzel munkaerőt tudnak vásárolni. Ez az egész elgondolás nemcsak téves, hanem egyszerűen nem igaz, mert az emberi munkaerő az nem áru, hanem az ember küldetésének, karmájának megvalósítási eszköze. Az ember szellemi képességeit születésekor magával hozza, mint az Istenek adományát és ezt csak a másik ember szolgálatába állíthatja, az nem egy adható-vehető áru.

Minden ember úgy születik a Földre, hogy szellemi képességeire valakinek szüksége van, azzal valakinek az igényeit ki tudja elégíteni. Ezért aztán nagy tévedés, hogy az embernek biztosítani kell, hogy ezen „árúját” – olyan jól és olyan drágán, amennyire csak lehet – eladja a munkaerőpiacon. Ebből következik, hogy az embernek nem a munkájáért kell kapnia a pénzt, hanem azért mert emberként megszületett itt a Földön és ezért addig, amíg gondolkodásunkban a munka és munkabér nem tud elválni egymástól, igazán nem is számíthatunk javulásra!

Téves felfogás napjainkban még az is, hogy a pénz önmagában egy neutrális dolog, ahogyan azt az ókori Rómában mondták: **„a pénznek nincs szaga”**. Az a vélemény, hogy egy százforintos az így is úgy is csak egy százforintos, és ezért teljesen mindegy, hogy ez a pénz kábítószert kereskedelemről, vagy becsületes munkából származik ma teljesen általános. A pénz forrásának fontosságát tagadni egy alapvető tévedés a pénzre és a pénz hatására vonatkozóan, mert az ember összeköti a sorsát és a karmáját azzal, amit az ő pénze teremt, okoz, csinál a világban.

Óriási tévedés továbbá a liberális piacgazdaság uralkodó felfogása, hogy **a nyereség önmagában is indokolja a termelést** és a terméket. A ma még oly divatos gazdasági és pénzügyi elméletek szerint a pénzügyi nyereség a piac és a termelés egyetlen motivációja, semmi mást nem kell figyelembe venni. Vagyis ha egy termelés, legyen az bármilyen káros is emberre és környezetre, nyereséges, akkor ez igazolja a termék jogosultságát.

Sajnos teljesen téves az a kép is, ami ma a világban él a pénzzel kapcsolatban, Mert sem a szakemberek, sem pedig a bankok nem tudják, hogy **mi is a pénz valójában** és mit is kellene tenni vele, hogyan kellene azt egészségesen áramoltatni a gazdasági organizmusban. Az átlagembert pedig nem is érdekli a téma. Az organikus szemlélet sokban segíthet a pénzt és annak szerepét valóban megérteni a gazdaságban és a társadalomban. A hagyományos felfogással szemben az organikus szemlélet szerint a pénz nem tőke, hanem a gazdaság vére, egy olyan eszköz, amelyik a gazdaságban áramlik, miközben összeköti, összekapcsolja a gazdaság résztvevőit egymással.

Organikus szempontból nézve egyébként **a pénz a legszentebb dolog**, ami egy gazdaságban létezik. Ezek alapján talán érthető az is, hogy miért tévesek az elgondolások arról, hogy milyen szerepet kell játszani a bankoknak a gazdaságban. Egészen leegyszerűsítve azt is mondhatjuk, hogy korunk bajának jelentős része éppen a pénzzel és a bankok szerepével kapcsolatos hamis és téves képből és felfogásból származik.

A teljesség igénye nélkül készített felsorolásom végére egy fontos problémát hagytam. Ugyanis ma a gazdasági életben az élet természetes ritmusa helyébe egy azzal szöges ellentétben álló ritmus lépett, melynek lényege **az állandó és egyirányú változás, az állandó növekedés**. Ennek hatására a harmónia felbomlása az ember és a gazdaság között mára már pusztító mértékűvé vált. Miközben a világ és annak lényei a ritmusra, és az ugrásokkal, kvantumokkal való növekedésre épülnek, a gazdasági és politikai vezetők nem képesek megérteni és belátni, hogy a „mindig csak növekedni” elve egészséges szervezetekben sehol sem létezik! Csak a betegekben, viszont ez egy halálos betegség, amit ráknak hívnak! Az ilyen téves gondolkodás következtében aztán napjainkra a gazdaság elszigetelődött az őt körülvevő külvilágtól, az embertől és annak minden igényétől. Így aztán a helyett, hogy szolgálná az embert, halálos veszélyeket rejt a rá és a világra.

Ahogy a lovak szemellenzője, úgy hatott ez a téves gondolkodás az elmúlt években, évtizedekben a közgazdászokra, a gazdaságban dolgozó vállalkozókra és menedzserekre, sőt még a politikusokra is. Hatására aztán a mindennapok fontos és nélkülözhetetlen elemeit ma már nem képesek a valóságnak megfelelően sem észlelni, sem megfigyelni. Így természetesen nem képesek megfelelő döntéseket sem hozni. Ez aztán napjainkra oda vezetett, hogy a közgazdaságtan, ill. a gazdasági és politikai élet vezető szakembereinek tevékenysége és döntései csak a beszűkült látókör által megismerhető tényeken alapul, és ezt kiegészítik, átszínezik az egyéni mohóság, a vágyaik és a lélek mélyén rejlő – még sötét – szándékaik.

Ezért aztán ezek az emberek egyre kevésbé veszik tudomásul, hogy az a világ, amiben mi élünk nem olyan amilyenek ők látják, hogy az emberek és a világ gondolkodása, a tudomány haladó gondolkodású képviselőivel az élen, már régen elhaladt mellettük. Bárhol legyenek is a társadalmi és gazdasági hierarchiában, csak szeretett dogmáikat szajkózzák és igyekeznek ellehetetleníteni minden újat, ami hatalmukat és hírnevüket veszélyezteti. Ezért ma az egyik legfontosabb feladat a fenti hibás és téves elképzelések, elméletek és ideológiák helyébe új gondolatokat helyezni, és egy olyan új pénzügyi és gazdaság elmélet alapjait lerakni, mely harmóniában van a természettel, az emberrel és a világgal, mely képes kiküszöbölni a fenn vázolt hibákból eredő károkat.

4. Az organikus szemléletről

Ahhoz hogy a következőkben használt fogalmakat jól meg lehessen érteni, először azt szeretném megmagyarázni, hogy mit is értek organikus szemlélet alatt. Az organikus szemlélet alapja természetesen az ember és az ember működése, de nem abban a formában, ahogyan a hétköznapiakban megszoktuk, ugyanis nem a külsőségekben megismerhető jegyek alapján tekintünk rá, ahogyan azt ma mondjuk az anatómia vagy a fiziológia teszi. Az organikus szemlélet az ember belső szférájába úgy néz bele, azt a organikus szemléletmódot használja, hogy megismeri, **ahogyan ebben az organizmusban az egyes dolgok bensőleg átélhetők és átérzi a dolgok működésének lényegét, esszenciáját, a folyamatokban rejlő minőségeket.** Ez a szemlélet úgy tekint az egyes szervekre, pl. a tüdőre, a szívre, és a többire, mint amelyek a maguk fizikai alakjában és fiziológia folyamataiban csak valami külső kifejeződéseit, külső megnyilatkozásait valaminek, ami teljes mértékben összefügg a kozmosszal. Ezt a tudást, ezt az ismeretet persze csak úgy szerezhethetjük meg, hogy ha átéljük azt, hogy az ember összenőtt a kozmosszal és a

bennünk élő lelki-szellemi nem a sajátunk, hanem egy olyan áramlás, amit a kozmosz sugároz belénk emberekbe.

Ugyanakkor fontos látni azt is, hogy ez a szemlélet **nem egy új gazdasági modell**, hanem a gazdasági és pénzügyi folyamatok - szellemi vagy spirituális úton létrejött - **imaginatív ősképe**. Ennek belátása azért különösen fontos a mai ember számára, mert mi többnyire az intellektuális és modellszerű gondolkodásból levezethető ábrákkal, képekkel szeretünk inkább dolgozni, amely a organikus vagy érzékfeletti valóságot csak a modellen kívüli paraméterként tudja kezelni. Ezzel szemben az imaginációban ez is benne rejlik, ezért aztán egy ilyen imaginatív kép egy esszenciája lesz annak, hogy egy egészségesen szervezett gazdaságban milyen folyamatok és milyen szervezetek működnek és azok hogyan kapcsolódnak egymáshoz. Olyan kép ez, mint a növények Goethe által megismert ősképe, ami nem egy létező növény képe, hanem minden létező növény működésének esszenciája.

Goethe nagyon sok virágon vagy növényen újra meg újra megfigyelte a lezajló folyamatokat és az idő múlásával, meditatív állapotban, mint egy belső kép, megjelent benne a növény fejlődésének összes törvényszerűsége. Akkor ő ezt a benne megjelent képet **ősnövénynek** nevezte el. Azzal az egyéni munkával, amit Goethe csinált, képessé vált arra, hogy egy belső szemmel gyakorlatilag érzékfeletti dolgokat is lásson. Nekünk is ugyanezt kellene csinálnunk a társadalomtudományokban. Az lenne a feladatunk, hogy a külső világban megtörténő eseményeket olyan módon érzékeljük magunkban, hogy ezeknek az eseményeknek a hatására bennünk egy belső kép alakuljon ki. *És ha mi is képessé válunk a szociális formákról magunkban egy belső imaginatív képet kialakítani, akkor megérthetjük a társadalmi és gazdasági életnek az intellektuális gondolkodás számára meg nem mutatkozó belső folyamatait és működést, az egészséges gazdasági rendszer működésének alapelveit, törvényszerűségeit.*

Ez pedig, abban az esetben, ha helyesen csináljuk, pontosan az ellentéte annak, ami az oly előszeretettel gyártott ideológiák esetében történik. Ekkor ugyanis **az ember intellektuálisan kigondolt és elsősorban az anyagi, fizikai világ törvényszerűségeire alapozott elméleteket próbál meg az élő valóságra rákényszeríteni**. *Viszont, ha az ember képes ezen a fenn leírt szellemi megismerési úton haladva felismert működési törvényszerűségeket helyesen megfogalmazni, akkor maga is képessé válik sokféle és egészséges társadalmi és gazdasági formák*

létrehozatalára. Olyanokra, melyek egymástól ugyan különbözők, de mégis mind valóságosak és igazak. Ebben az esetben megtörténhet az, amit Goethe - amikor a növény megfigyeléseket csinálta - így írt le: „ha képes vagyok megtalálni az ősnövényt, akkor képessé válok arra is, hogy olyan növényeket teremtsék, amilyen növények eddig még nem léteztek, és ezek a növények mégis valóságos növények lesznek vagy valósággá válhatnak”.

Most egy olyan korban élünk, amikor minden közösségnek önmagának kell felismernie azt, hogy az a forma, amit létrehozott az ő számára helyes-e vagy sem. Ma ebben az értelemben mindenkinek beavatottnak kell lennie, mert ma már nincsenek többé guruk, és nincs szellemi elit, akik megmondják, hogy ennek így vagy úgy kell lennie. Ebben a helyzetben pedig tudjuk és érezzük azt is, hogy a jövőben egészen új társadalmi és gazdasági formákat kell létrehoznunk a világban. Ezért **a jövőben a közösség minden egyes tagjának, szociális értelemben, kell beavatottá válni.** Ebben a folyamatban segíthet ez az imaginatív őskép, ami az alapja lehet ennek a teremtésnek, miközben teljes szabadságot biztosít nekünk abban, amit nekünk embereknek kell a közeljövőben megtennünk.

Tehát az, amit a következőkben röviden bemutatok, semmi esetre sem a modellje a jövő egészséges gazdaságának, csak az alapja, egy összefoglalója az intellektuális gondolkodás számára meg nem mutatkozó belső folyamatoknak és működésnek.

5. Az organikus gazdasági környezet

Az ember társadalmi és gazdasági tevékenysége számára a környezetet két – egymással szemben álló – dolog adja, az egyik jelképesen mintegy felülről, a másik pedig alulról határolja be azt. Ezek **a szellemi világok és a természet.** *Ezzel pedig magunk előtt látjuk a gazdasági folyamat lényegét, mert az egyik oldalon ott van az emberi szellem, a maga képességeivel, és amikor ezeket a képességeket az ember a munkájában felhasználja, akkor a természetből az ember által fogyasztható, használható termékeket hoz létre. Ezzel pedig megvannak a gazdaság lényeges alkotó elemei is: **a tőke, a munka és a természet.***

A tőke ebben az organikus képben nem más, mint az ember szellemi képességeinek összessége, amelyek felhasználásával az ember a természetben munkát tud végezni és terméket tud előállítani. Ezért aztán nyilvánvaló az is, **hogy egy vállalkozásnak egyetlen tőkéje van,**

mégpedig a vállalkozásban dolgozó emberek szellemi képessége. Ezekből pedig még az is következik, hogy ennek a tőkének egyetlen tulajdonosa van, ezzel az ember maga rendelkezik és azt a másik ember szolgálatába állítja. Így a tőketulajdonlás kérdése a mai formában egy organikus gazdaságban nem is merül fel. Különösen akkor nem, ha a későbbiekben bemutatott körfolyamatban **a pénzt, mint a gazdaság vérét** tekintjük és belegondolunk abba, hogy létezik-e egy egészséges emberi szervezetben olyan szervünk, amelyik a magáénak tekinti, saját tulajdonaként kezeli a vérünket. No és persze mi történik akkor, ha egy szerv nem engedi tovább áramlani azt, hanem elkezd a vért felhalmozni magának, mert az az övé. A válasz azt hiszem egyértelmű!

Ugyanakkor **kétféle tőkét** különböztethetünk meg, amit az organikus gazdasági körfolyamatában ismerhetünk fel. Egyszer tőkének nevezhetjük az ember szellemi képességeinek és az alulról jövő hitelpénznek az összekapcsolódását, és ezt vállalkozói tőkének nevezzük, míg fogyasztói tőkének hívjuk a vásárló pénz oldalon a munkabéreként kiáramló pénzt, ami a piacon összekapcsolódik az emberek által megtermelt árukkal és szolgáltatásokkal.

Ha most még rátekintünk a munkára, ami a két szélső pont között szinte középen van, és ezt most szociális szempontból tesszük, akkor azt látjuk, hogy **a munkában egy szociális alapesztus jelenik meg.** Mert az emberi munka mindig egy irányított tevékenység, olyan, ami ma a másik ember érdekében történik. A **munka kiinduló pontja tehát mindig a másik ember igénye.** Ezért összefoglalva azt mondhatjuk, hogy a munka az emberi igények kielégítése.

Ahhoz pedig, hogy ez az emberi munka hatékony lehessen, ahhoz egy terület kell, és ezt nekünk **a természet** adja, a minket körülvevő teremtetett természet. Ez **biztosítja a munkaterületet az ember számára.** De ennek ellenére a természet, mint olyan, az **nem egy gazdasági érték.** Csak akkor válik azzá, amikor az ember a munkán keresztül átalakítja, és úgy alakítja át, hogy az abból készített termékekkel kielégítse más emberek igényeit. Ezt egy nagyon egyszerű példával lehet bemutatni. Mindenki számára egyértelmű, hogy amíg pl. az almák a fán lógnak, addig nem jelentenek gazdasági értéket. Először csak akkor válik ez a természeti adottság gazdasági érékké, amikor a természet az emberi munkán keresztül belekerül egy – gazdasági – körforgásba. **Az emberi munkával a természetet egy olyan körforgásba hozzuk, amelyen keresztül emberi igényeket elégítjük ki.**

6. Az organikus gazdasági körfolyamat

Az organikus gazdasági körfolyamat minőségeit tekintve hasonlít az emberi testben zárt körben áramló vérrendszerhez, melynek van egy kiemelt középpontja: a szív. A vér innen indul és ide tér vissza, ha azt nem a fizikai, hanem a organikus megismerés alapján nézzük. Ezért az organikus gazdasági körfolyamat is egy ilyen központból, **a központi bankból** indul ki, egy a maihoz sokban hasonló, de attól mégis nagyon eltérő bankból. Ennek a központi banknak ugyanis olyan munkatársai vannak, akik teljesen őszintén és meggyőződésük alapján a gazdasági folyamatok és a közösség szolgálatában állnak, és a közösségtől kapott megbízatásukat nem tekintik hatalomnak, és semmi esetre sem használják lehetőségeiket egyéni érdekek szolgálatára.

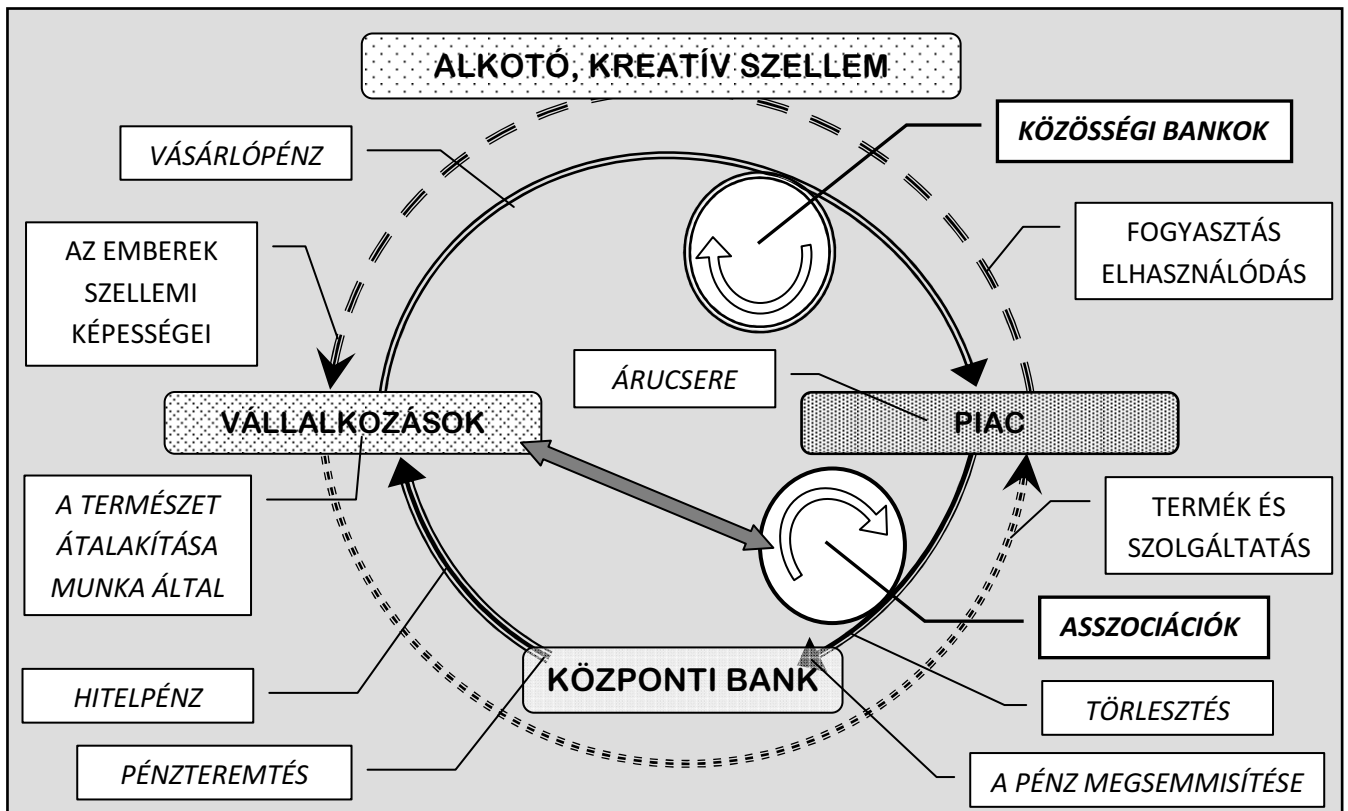
Ennek a központi banknak többek között az a feladata, hogy – pontosan úgy, ahogyan az mai is történik, **a semmiből – pénzt teremtsen a gazdaság számára, és biztosítsa azt, hogy oda és annyi pénz jusson el, ahova és amennyi kell.** Se nem túl sokat, se nem túl keveset, hanem pont annyi pénzt kell juttatnia az egyes vállalkozásokhoz és a gazdasági élet egyéb szereplőjéhez, amennyire azok egészséges működéséhez szükség van. Hasonlóképpen, ahogyan a szív működik és figyeli azt, hogy az egyes szervek működéséhez mennyi vérre van szükség, úgy figyeli és szolgálja ez a központi bank is a gazdasági életet és annak szereplőit.

A pénz körfolyamat végül ebben a bankban végződik, mert a központi banknak még azt is biztosítania kell, hogy amikor a gazdasági körfolyamat végén a pénzre már nincsen szükség, akkor a pénz ide visszatérjen és megsemmisüljön. Azaz, **a központi bank feladata, hogy a gazdaságban a pénz áramlásában egy egészséges ritmust hozzon létre és szabályozza az egyes vállalkozásokhoz áramló pénz mennyiségét, ill. a feladatát befejező pénzt megsemmisítse.** Ugyanis az organikus gazdaságban fontos annak az elvnek a betartása, ami a bennünket körülvevő természetben mindenhol megtalálható, hogy semmi sem élő örökké, mindennek van egy adott élettartama. Fontos továbbá, hogy egy organikus rendszerben másnak nincsen pénzteremtő joga és a semmiből teremtett pénz után a központi bank nem kér kamatot.

A vállalkozások és a gazdasági élet egyéb szereplői ettől a központi banktól tehát – **kamatmentes – hitelt kapnak**, annak érdekében, hogy tevékenységüket végezni tudják. Azaz a pénz a körfolyamat kezdetén, mint **hitelpénz** jelenik meg a rendszerben. A mai szokásoktól eltérően, egy organikus gazdaságban a hitelpénznek **egyetlen egy fedezete**

van, azoknak az embereknek a kreatív szellemi képessége, akik ezekben a vállalkozásokban együtt dolgoznak. A központi bank, semmiféle más fedezetet nem kér és nem is kap.

A vállalkozók által felvett hitelek a vállalkozásokban **átalakulnak**, és **vásárló pénz lesz** belőlük. Ugyanis a központi banktól kapott pénzeket a vállalkozók részben a saját vállalatuknál fizetik ki, mint munkabéreként, részben pedig a társvállalkozásoknál végzett bevásárlásaik, beszerzéseik nyomán kerül ez a hitelpénz a más vállalkozásokban dolgozó emberek munkabéréként kifizetésre. A központi banktól kapott hitelpénz a vállalkozásokban gyakorlatilag jövedelemmé, azaz vásárló pénzzé alakul át.

Ábra: Az organikus gazdasági és pénzügyi folyamatok alapábrája

Azért beszélek minden esetben **jövedelemről**, mert az organikus gazdaságban **a munka és a munkabér szétválik egymástól**, és az ember nem a munkájáért kapja a fizetését, hanem azért mert ember, és mint ilyen szellemi képességeit a másik ember részére kamatoztatni akarja. Fogalmazhatunk úgy is, hogy a jövőben az emberek nem a fizetésükért fognak dolgozni, hanem azért, hogy küldetésüket megvalósíthassák. Ebben az esetben az ember azért kapja a jövedelmet, hogy minden nap ereje teljében és képességeinek teljes birtokában tudjon megjelenni a munkahelyén, ahol aztán tiszta belső

motivációk alatt dolgozik. Mert minden ember azért született a Földre, hogy képességeit a másik ember javára kamatoztassa és a másik embert szolgálja. Ezt számomra a legszebben Hamvas Béla szavai fejezik ki: A Zarándok búcsúja címmel idézett gondolataiban: *„Mert amikor elküldtek bennünket az Útrabocsájtó Hatalom így szól: Rád bízok minden embert külön - külön, kivétel nélkül mindenkit. Segíts, adj enni, adj ruhát, mindenkire vigyázz úgy mint magadra és ne hagyd a sötétségben elmerülni. Amit szerzel, amit elérsz, amit tudsz, amit átélsz osszad meg. Az egész világ a Tiéd. Szabad vagy a kövektől az éterig. Ismerd meg, hódítsd meg, senki sem tiltja. De jaj neked - ha magadnak tartod. Elbocsátlak Téged is, mint mindenkit, de ne feledd: felelős vagy minden emberért aki Veled él és el kell számolnod minden fillérrel amit magadra költesz, minden örömmel amit magadba zártál és minden boldog pillanattal amit magadnak tartottál meg. Most eredj és élj, mert a világ a Tiéd.”* Egy olyan rendszerben, ahol ez a tudat alatt élő küldetés végül tudatosul az emberekben, ott nincs szükség többé semmiféle külső manipulációkra, olyanokra, amiket ma oly gyakran javasolnak a munkatársakból hiányzó motiváció pótlására.

Ezt az elképzelést ma a világ számos részén már igyekeznek meg is valósítani. Két fő formája van, az amerikai és az európai változat. Az USA-ban mint „tittytainment” vonult be a köztudatba, mely szerint azoknak az embereknek, akik nem tudnak dolgozni, egy „**basic incom**”-ot (alapjövedelmet) kell adni, olyan mértékűt, hogy lehetősége legyen a lakása, az étkezése és szórakozásai kifizetésére. Ez az elképzelés kísértetiesen hasonlít a „cirkuszt és kenyeret a népnek” jól ismert alapelveire, ami egy „Mátrix-típusú” modern élet megvalósulását vetíti előre.

Ezzel szemben az európai elképzelések szerint, minden ember születésénél fogva jogosult lenne egy megfelelő életminőséget biztosító alapjövedelemre, és így szellemi képességeit küldetése megvalósítására fordíthatná. Azaz az embereknek nem kellene rabszolgaként eladni munkaerejüket, hanem szabadon választhatnának olyan területeket tevékenységük színteréül, melyek ma a nyereség bővületében nem gazdaságosan és nem hatékonyak. Azaz a sok hiányzó egészségügyi, szociális, kulturális, oktatási és még hosszan sorolható nem gazdaságos tevékenységek végzésére szabadon lenne lehetőség, mert többé nem a pénzt és nyereség dönt, hanem az ember, aki meg akarja valósítani azt, amiért megszületett.

Tehát azt látjuk, hogy az egyes vállalkozásokban **dolgozó emberek szellemi képessége, a munkavégzés közben, beáramlik a**

vállalkozásokba. Ha a mindennapok problémáitól és a felszínen látható tünetektől elvonatkoztatva jól megnézzük, hogy mi is történik a munkavégzés során, akkor azt láthatjuk, hogy **amikor az ember dolgozik, akkor végső soron az emberi szellem az, amelyik a munkavégzésen keresztül megragadja a természetet és átalakítja azt.** A munkavégzés során tehát a működő emberi szellemet láthatjuk, mely a természet átalakításával jogos emberi igények kielégítésére alkalmas teremékeket és szolgáltatásokat hoz létre, melyek ezután a piacra kerülnek és ott az emberek – igényeik kielégítésére – megvásárolják azokat.

A vásárló pénzzé alakult hitelpénz áramlásának útján olyan vannak bankok, melyek a mai kereskedelmi bankoknak felelnek meg és a jövőben **közösségi bankoknak** neveznek majd. Ezek egy-egy gazdasági régióban kezelik a dolgozók megtakarításait. A közösségi bankok csak az embereknek adnak vásárlási hiteleket, előrehozott igényeik kielégítésére, és a náluk elhelyezett betéteket olyan feltételekkel kezelik, hogy a gazdaság és a pénzpiac mindenkori állapota szerint vagy negatív, vagy pozitív kamatot adnak a náluk elhelyezett pénzeszegekre. Ezzel is szabályozva azt, hogy a pénzt az emberek milyen mértékben takarítsák meg vagy használják fel igényeik kielégítésére.

Azt ebből a képből jól látni, hogy **az organikus szemlélet szerint a pénz úgy áramlik körbe a gazdaságban, mint az emberi testben a vér.** Hogy ez a hasonlat mennyire jól írja le a valóságot, azt mutatják a pénzzel kapcsolatos kifejezések is, melyek a pénz folyadék jellegére és áramlására utalnak. A központi bankból, mint a szívből indul az áramlás és a kibocsátott pénz először hitelpénzként indul el a körforgásban, majd ez a pénz átalakul vásárlópénzzé, végül pedig, mint vállalati bevétel, a hitelek visszafizetésére kerül felhasználásra.

A jövőben a központi bank és a piac között elhelyezkedő bankok is egészen új formában fognak működni. Ezek a bankok már nem a mai értelemben vett „egyszerű bankok”, hanem sokkal inkább **társulások** lesznek. Olyan helyek, ahol mindhárom terület – a gyártás, a kereskedelem és a fogyasztás – képviselői jelen vannak, és ők együtt és egyetértésben döntenek el, hogy azt a pénzt, ami hozzájuk beérkezik, kiknek adják oda, milyen célokat támogatnak vele és kik azok, akiknél kevesebb pénz van, mint amennyire ideájuk megvalósításához szükség lenne. Ők állnak kapcsolatban a központi bankkal és így a hozzájuk befolyt pénzből ők egyenlítik ki a tagvállalkozások tartozásait is, ill. ők kezdeményezik új hitelek folyósítását.

Talán jól látszik, hogy ez a jövő organikus gazdaságnak valószínűleg legbonyolultabb területe, mert ezekben a társulásokban, asszociációkban kell a kiegyenlítődést létrehozni a gazdaság különböző területei, és az egyes vállalkozások között. Persze ide kell sorolni nemcsak a klasszikus értelemben vett vállalkozásokat, de az összes közösségi szervezeteket, így a közműveket is, tehát az elektromos művektől kezdve az út karbantartókig mindenkit, sőt még az iskolákat is. Ezzel a következő fejezetben részletesebben fogok foglalkozni.

A lényeg, hogy **minden pénz a körfolyamat végén visszafolyik a központi bankba**, mert ha ez nem történik meg, akkor a gazdaság többé nem tud egészségesen működni. De valójában, amikor a piacon az igény találkozik a termékkel vagy szolgáltatással, már nincs is szükség rá, hiszen organikusán nézve a dolgot, a pénznek a piacon már csak egy jogi és elszámolási funkciója van, és amikor a piacon kiegyenlítődött az áru és az igény, akkor már nincs további gazdasági értéke! Tehát a pénznek vissza kell folynia a központi bankba, ahogyan a vér is, amikor megtelítődik oxigénnel, először elmegy a vérrendszeren keresztül a testbe, de visszafolyik a szívhez. Elég csak elképzelni, hogy mi is történik azzal az emberrel, akinek a vérrendszere nem tud a szívében záródni és vére állandóan elfolya valahova!

Ezzel mai pénzügyi és gazdasági rendszerünk legnagyobb problémáját érintettük. Ugyanis ma ennek éppen az ellenkezője történik, mert **miután a piacon a pénz eljut a vállalkozásokhoz, az ott is marad. Ezáltal újra megteremtődik és a vállalkozások természetesen újra termelni kezdenek vele**. Ezzel a pénzmennyiség gyakorlatilag kiszakad minden ellenőrzés alól, és privatizálódik. Persze ma már a forgalomban lévő pénz jelentős része a teremtés pillanatában privatizálódott, hiszen azokat magán bankok teremtik, így ez ellenőrizetlen folyamat összes káros és beteg következményeit vonva maga után. A bevezetőben azt mondtam, hogy gazdaságunk ma halálosan beteg, annak, aki ezt nem tudja elképzelni, vagy elhinni, azt javaslom, hogy gondolja végig a következőket: mi történne azzal az emberrel, akinek a vére mindig csak a végtagok felé áramlana és annak mennyisége közben állandóan nőne? Miként az egészséges emberi szervezet, úgy az egészséges gazdaság is csak akkor tud létezni, ha a vér ill. a pénz egy zárt körfolyamatban áramlik, és a végén mindig visszatér a kiindulási ponthoz, ahol megsemmisül.

Mivel az organikus gazdaságban a központi bank megfelelően szabályozza és áramoltatja a gazdaság egészséges működéséhez

szükséges pénz mennyiségét, ezért ha ebbe a pénzáramba más területekről, vagy forrásokból pénz kerülne bele, akkor a központi bank által létrehozott egyensúly felborulna. Így aztán érthetővé válik az is, hogy miként az emberi testben a két vékör vérárama nem keveredik egymással, úgy nem szabad a pénz két áramának, a hitelpénznek és a vásárlópénznek, sem keverednie egymással. Ez az oka annak, hogy miért nem adnak a közösségi bankok vállalkozásoknak, ill. az asszociatív bankok magánembereknek hiteleket.

7. Társulások, asszociációk – a jövő gazdasági formái

A napjainkban is szinte észrevétlenül zajló tudati fejlődés következtében a közeli jövőben egy új morális képesség fog az emberekben kialakulni. Ennek segítségével az emberek képessé válnak közösségeiken belül olyan cselekedetek végrehajtására, melyek az ő egyéni meglátásaik szerint helyesek és szükségesek, de közben a többi embert nem károsítják, annak szabadságát nem korlátozzák. Ezért határozottan állítom, hogy bármennyire is utópisztikusnak tűnik, egy az emberből fakadó és egészségesen kialakított társadalomban és az abban gyökerező gazdasági életben a jövőben lehetőség lesz arra, hogy az ember gondolatait, érzéseit és akaratát oly módon alakítsa át, hogy ezáltal újfajta szociális képessége alakuljon ki. Ez az új képessége pedig alkalmassá teszi a gazdasági élet következőkben leírt módon való működtetésére.

*Ha a gazdaságot meg akarjuk gyógyítani, ha beteg folyamatain változtatni akarunk - márpedig a jövőben csak ez az egyetlen alternatíva áll előttünk -, akkor ez csak úgy fog sikerülni, ha képesek leszünk újfajta gazdasági társulások, asszociációk megalakítására. Ezek a jövőben megalakuló társulások a gazdasági élet olyan új közösségeivé válnak majd, amelyek megfelelnek az elkövetkező idők igényeinek és a gazdaság organikus ősképeinek. Ezáltal egy olyan fejlődés alapjai, kiindulópontjai lehetnek, amely **visszavezeti a gazdasági életet annak eredeti feladatához: a reális, emberi igények kielégítéséhez**, és mindezt olyan módon, hogy az emberek közösen, együttesen vállalnak felelősséget az igények kielégítéséhez szükséges valamennyi folyamatért.*

Itt olyan, a jövőbeli emberi tudatossági szint követelményeinek is megfelelő kis társulásokról, asszociációkról van szó, akik közösen üzemeltetnek egy adott termék előállításához szükséges üzemet illetve közösen szállítanak az általuk megtermelt áruból a közösséghez tartozó boltoknak. Maga a közösség így a termelők és a kereskedők mellett

kiegészül azokkal a vevőkkel is, akik abban a régióban rendszeresen a közösséghez tartozó boltokban vásárolnak a termékekből. A közösség találkozási és a közösség tagjainak mindennapos beszélgetései során a vevők elmondják igényeiket a minőség, mennyiség és választék kérdéseiről, amit a kereskedők és gyártók meghallgatnak, és ezáltal hamarosan kialakul az a fajta önkéntes együttműködés, aminek alapján a termelő számára megfelelő információ áll a rendelkezésre termelésének alakításához, a kereskedő számára pedig elegendő információ áll rendelkezésre az igényekre és a készletekre vonatkozóan. Ez a forma a vevő számára pedig átlátható és kontrolálható folyamatokból származó áru leszállítását teszi lehetővé.

Maga a folyamat aztán elvezethet oda, hogy **a vevő, felismerve az igény kielégítéséhez szükséges folyamatokat, adott esetben csökkentheti vagy akár teljesen lemondhatja igényét.** Mindezt azért, mert tudatosá válva úgy dönt, hogy bizonyos folyamatokat nem akar táplálni, például nem akar feleslegesen energiát elhasználni és/vagy értelmetlen szállítással nem akarja a környezetet szennyezni.

A kereskedőnek ebben a rendszerben az a feladata, hogy összhangot, valamint megfelelő kommunikációs lehetőséget biztosítson a vevő és a termelő között. Ezzel az információk szabad áramlását hozza létre, illetve az igény és az ajánlat közötti eltérést csökkenti. Minél több információt tud adni az egyik fél a másiknak problémáiról, gondjairól és terveiről, annál jobb lesz az együttműködés. Természetesen az ilyen közösségi formához az is hozzátartozik, hogy ha az egyik bajban van, akkor a másik megpróbál segíteni rajta. Mert minden egyeztetés ellenére történhetnek váratlan események. Az ily módon a társuláshoz tartozó fogyasztók felismerik, hogy az igények kielégítésének szabadsága a termelésben való felelősségvállalással jár együtt, amint az ember bizonyos igény kielégítéséhez szükséges termék vagy szolgáltatás megvásárlását határozza el.

Ha a termelők, kereskedők és a felhasználók között az új tudatosságnak megfelelő közösségi formák kialakulnak, akkor ez pozitív hatással lesz az árakra is. Az örökös ellentét, hogy a vevő mindig olcsón akar vásárolni, a termelő pedig mindig drágán eladni, feloldódik. **A társulások tagjaiban a folyamatok közeli ismerete olyan belátást hoz létre,** ami a két, eddig elválasztott világ közeledését fogja hozni. Ha ugyanis a vevők megismerik a termelési folyamatokat és a termelőt is, akkor már nem egy névtelen termékkel állnak szemben, hanem megtanulják értékelni az embert is, aki előállította azt. Ez pedig esetenként azt is hozhatja, hogy a tudatos vevő hajlandó többet fizetni, mint amennyit

korábban az áru értéke alapján fizetett volna. A termelő azonos módon megtudja, hogy munkája értelmes volt-e, és eszerint alakíthatja terveit. Ezeknek a társulásoknak igen fontos feladatuk lesz a munkatársaknak kifizetett jövedelem meghatározásában is. Ugyanis a jövedelmeknek mindig valamilyen viszonyban, valamilyen arányban kell állniuk az egész körfolyamatban áramló pénz mennyiségével. Amiből az is következik, hogy egy vállalkozás egyedül igazán nem is tudná meghatározni, hogy milyen jövedelem szinteket állítson be. Ezért – a központi akarat és hatalom hiányában – a megfelelő és egészséges jövedelemszintek beállításához társulásokra, asszociációkra és az abban zajló kommunikációra van szükség.

A társulások léte szorosan összefügg a tulajdonjog kérdésével is. Ugyanis ha organikusan tekintünk a gazdaságra, akkor egy vállalkozást úgy kell látnunk, mint a kozmosz részét, a globális és az egész világegyetemet magába foglaló termelési egység egy kis darabját. Ebből pedig két dolog is következik, az egyik az, hogy egy vállalkozás, mint a kozmosz és a világegyetem egy kis része, nem lehet sem magán, sem pedig állami tulajdonban, miként nem lehetnek magán tulajdonban a termelő eszközök sem. Ezeknek a jövőben csak egyfajta közösségi tulajdona képzelhető el, és valószínűleg ezek a társulások fognak, mint tulajdonosok megjelenni és működni. Ez egyébként nem is olyan földtől elrugaskodott és lehetetlen ötlet, mint azt sokan elsőre gondolják, különösen azok, akik a szocialista és kommunista idők közösségi tulajdonával kapcsolatban szereztek rossz tapasztalatokat.

Ez a jövőbeli közösségi tulajdon, mint a társulások által gyakorolt tulajdonjog, ugyanis egészen más. Persze azért ma is ismerünk ehhez hasonló és jól működő tulajdoni formákat, mert pl. Németországban működik egy Treuhand rendszer, ami a jövőbeli asszociatív tulajdoni formákhoz ma a legjobban hasonlít. Ez egy olyan szervezet, amelyben megbízunk, és amikor átadjuk a vagyonunkat neki, azért, hogy attól kezdve ő kezelje, akkor ő úgy funkcionál, mintha ő lenne a tulajdonosa ennek az üzemnek. De természetesen nem adhatja el, vagy nem örökölheti, hanem csak folyamatosan arról gondoskodik, hogy azt működtesse. Feladata, hogy ha az, akire rábízta, aki eddig „használta” az üzemet és ezt már nem akarja tovább csinálni, akkor keressen egy másik használót, aki majd tovább fogja üzemeltetni.

A másik dolog, amivel a társulások léte szorosan összefügg az, hogy a nagy globális, sőt az egész kozmoszt is magába foglaló rendszer megismerése egy kis rész, egy vállalkozás számára komoly nehézségekbe ütközik. Ezért ebben a teljesen globalizálódott

gazdaságban, ami a jövőben még fokozottabban így lesz, a társulások azért is nélkülözhetetlenek lesznek, hogy az ott kapott információk alapján a vállalkozások el tudják magukat helyezni a világgazdaságban.

Teljesen hasonló a helyzet a organikus gazdaságban a termőfölddel is, ugyanis ennek sem lehet egyetlen ember a tulajdonosa. Ezt a szabályt egyébként az emberek már régóta ismerik, elég csak a földtulajdon és használat ősi törvényeire gondolni. A jövőben ezek fognak ismét megjelenni és általánossá válni. Mert miként a termelő eszközöket, a földet is használhatja egy ember, és mindaddig, amíg rendesen megműveli, amíg oda viszi az állatait és dolgozik rajta az a ő rendelkezésére áll. Erre az időre a közösség az ő rendelkezésére bocsátja a termőföldet. De csak addig, amíg azon dolgozik. Ha meghal, vagy megöregszik, vagy valami miatt nem akarja tovább megművelni a földet, akkor a közösség, mint az előbb említett Treuhand egy ipari üzemnél, új használót keres és az új jelentkező használatába adja a közösségi tulajdonú földterületet, anélkül, hogy ez az ember tulajdonossá válna.

Végül igen fontos szerepük lesz a társulásoknak a profit, a vállalkozási tevékenység végzése során keletkezett nyereség kezelésében és elosztásában. Ugyanis a organikus gazdaságban a nyereségnek, mint gazdasági hajtóerőnek nincsen semmi értelme. Persze egy sikeres vállalkozás itt is termelhet profitot, de ebben az esetben, ha többletpénz jönne létre, akkor ez mindig az társulásokhoz, az asszociatív bankokhoz folyik be, és ez nem a vállalkozó vagy a vezérigazgató zsákmánya, hanem a társulás tulajdona. A társulások döntenek arról, hogy mi történik az így keletkezett pénzzel, hogyan osztják fel a társulás vállalkozásai között, és mindig azoknak adnak, akiknek kevesebb pénzük van, mint amennyi a céljaik megvalósításához szükséges lenne. Mivel a profit a jövőben nem lesz magántulajdon, ezért aztán a profit már nem lesz többé gazdasági hajtóerő sem.

Amennyiben ez megvalósul, akkor a mai kor három alapvető problémája, egyszerűen csak azáltal, hogy az emberek a gazdaságban társulásokat, asszociációkat hoznak létre, gyakorlatilag megszűnik. Megszűnnek a munkabér, és a munka után szerzett jövedelem mai problémái, megszűnnek a vállalkozások és termelőeszközök tulajdonjogából adódó problémák és igazságtalanságok, ill. a múlté lesz a profit privatizációja és a profit, mint gazdasági hajtóerő. Mivel a többszörös pénzteremtés és a kamatos kamatra adott hitelpénz mai rendszere is a múlté lesz, megszűnnek azok a hatalmi kérdések is,

melyek a XXI. század elején oly égető formában voltak jelen. Mert ebben a tudati állapotban, amiben az ember egy új organikus gazdasági rendszert működtet, ezeknek a ma problémát okozó dolgoknak egyszerűen már nem lesz értelme többé.

Természetesen nem lehet sémákat, formákat adni arra, hogyan néz ki majd egy ilyen társulás, közösség és az ezekből kialakuló gazdasági élet. A felvázolt kép, amint azt az elején igyekeztem kiemelni, ugyanis nem egy modell, csak az egészségesen működő gazdaság törvényszerűségeinek eszenciája. Ezeket röviden összefoglalva most mindössze abban reménykedem, hogy a tisztelt olvasó megérzi: **az emberek tudatosan vállalt együttműködésére és közösségalkotó erejére kell támaszkodni a jövőben a gazdasági életben is, aminek természetesen mindenhol más és más formája lehet.** Ha aztán lassan egyre több helyen alakulnak ilyen társulások és egyre több ember ébred fel alvó állapotából, akkor tudatos, együttműködő és egymásért felelős partnerek fognak a gazdasági élet színpadán is találkozni, és ezáltal **a gazdaság a jövőben a tudatosan vállalt igények kielégítésének színterévé válik.** Ez pedig elvezet oda, hogy az emberek felismerik, hogy az egyik ember a másik nélkül nem juthat előre, hogy társulásaikban, közösségeiken belül csakis a természetes különbségek felismerése és elfogadása vezethet el egy olyan egészséges együttműködéshez, ami a gazdasági élet ma ismert és megoldásra váró problémáit a jövőben ki tudja küszöbölni.

Egyáltalán lehetséges egy ilyen gazdasági rendszer, amiben ezek az ideák megvalósulhatnak? Határozottan állítom, hogy igen, és nem is olyan nehéz elképzelni. Elég, ha egyszerűen az élő szervezetek működésére gondolunk, **mert amint az élő organizmus minden sejtje és szerve – egyszerűen a kozmosz által belénk sugárzott spirituális törvények alapján – pontosan tudja, hogy mi a feladata és miként kell együttműködnie a többiekkel, anélkül, hogy erre bárhonnán is utasítást vagy parancsot kapna, pontosan ilyen módon kapcsolódnak majd egymáshoz a jövő emberei és közösségeik is.** A jövőben minden ember, miután ismét összekapcsolódott a kozmosszal, tudni fogja, hogy mi is az a cselekedet, mely — miközben közössége javára van — nem okoz kárt másoknak.

A tudatosságnak ezen a szintjén az embereknek nincsen szükségük felsőbb utasításokra, parancsokra, mert bennük egy olyan új morális képesség alakul ki, amely a ma még szinte nélkülözhetetlennek hitt külső kényszer szükségét a jövőben feleslegessé és az organikus gazdaság megvalósulását pedig realitássá teszi.